ԺԷ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4472 — 3/16 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1900 — ՈՒՐԲԱԹ — 23 ԷՃԷՊ 1318 — ԺԷ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4472

درعلیه‌ده غلطه‌ده (آره‌ولك) غزه‌تی اداره‌خانه‌سنه

ՊՈԼԻՍ Գալաթիա, Նորատունկեան Խան

Les annonces sont reçues
à la Direction du Journal "AREVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

20 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Ազգային, Գրական եւ Քաղաքական

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ղոլոյ եւ գաւառներու համար տարեկան	140	Ղրշ
» » » » վեցամսեայ	70	»
» » » » եռամսեայ	40	»
Օտար երկիրներու համար տարեկան	40	Ֆրանկ
» » » » վեցամսեայ	20	»

Դրամի փոխարէն փոսթայի փուլ կ'ընդունուի, 115 դրուշի փուլը 100 դրուշի հաշուով:

Յեղակաւ բդրատարի ծախքը շահագործողաց կը վերաբերի:

Մանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

ԱՋ ՈՒ ՁԱԽ

ՏԵՂԱՊԱՀ ՄԸ ԻՆՁԳԻՂՆ ԿԸ ՓԱԽՑՆԷ

Պատմութիւնը զոր պիտի ընեմ, կրնայ ճշմարիտ չերեւալ շատերուդ. եւ սակայն կը վստահեցնեմ ձեզ որ իրապէս տեղի ունեցած է, հեռաւոր գաւառի մը մէջ՝ որուն անունը չեմ ուզեր յայտնել:

Երեւակայեցէք քանի մը ջոջեր, — գաւառին ամէնէն հարուստ անձնաւորութիւնները, — որոնք տեղւոյն թեմական գործերուն գլուխը կը գտնուին այլ և այլ պաշտօններով և կատարեալ շահաստան մը կը դարձնեն խեղճ թեմը, ուր արդէն իսկ գիւղացին ու քաղաքցին տընտեսական տագնապներու բերմամբ նիւթական շատ հանդիստ վիճակ մը չեն վայելեր:

Ժամանակ մը առաջնորդական Տեղապահ մը կը ղրկուի այդ վիճակը, ինքնին թոյլ ու մարդկային տկարութեանց հակաէտ եկեղեցական մը՝ որ երկու շաբաթ փոքրագոյնը կը նկատէ միանալ այդ ջոջերուն և անոնց հետ շահագործել տեղւոյն ժողովուրդը:

Եւ ասոնք կ'երթայ տարիներով:

Ժողովուրդը նախ կը համբերէ, բայց տեսնելով որ վարդապետն ու ժողովական ջոջերը շատ աւելի հեռուները կը տանին իրենց շահատակութիւնները, հանդգրութիւն մը ստորագրելով անոնց դէմ, կը ղրկէ Պատրիարքարան:

Ձայն ձուն չելլեր:

Ժողովուրդը երկրորդ հանրագրութիւն մը ստորագրելով կրկին Պատրիարքարան կը ղրկէ, այս անգամ շմոռնալով տեղական թերթերուն ալ հաղորդել խնդրին մանրամասնութիւնները:

Նորէն ձայն ձուն չելլեր:

Լրագրութիւնը միայն քիչ մը ատեն կը զբաղի այդ խնդրով, յօդուածներ կը գրուին ասոր անոր կողմէ, Ազգային Լուրերու մէջ քանի մը հատուածներ կը հրատարակուին և ամէն բան կը մոռցուի:

Երրորդ հանրագրութիւն մը՝ որ դարձեալ Պատրիարքարանին կ'ուղղուի:

Անգամ մըն ալ ձայն ձուն չելլեր:

Բայց լրագիր մը ձեռք կը ձգէ այդ հանրագրութեան պատճէնը, և առանց այլեւայլի կը հրատարակէ զայն: Իր ամբողջութեան մէջ բովանդակ համայնքի մը ցաւագին բողոքն է ատիկա՝ ուղղուած տեղւոյն առաջնորդական Տեղապահին ու ջոջերուն դէմ, որոնց արարքը կը պատմուի սրտաշարժ մանրամասնութիւններով և յուզիչ դրուագներով:

Մամուլի պայքար մը կը բացուի, խնդիրը Խառն ժողովոյ օրակարգին վրայ տեղ կը բռնէ, ուրքանի մը ամիս ալ հոն տատանելէ ետքը, վերջապէս կ'որոշուի հրաժարեցնել Տեղապահը, անոր տեղ բարոյականի և անհատականութեան տէր եկեղեցական մը ղրկելու համար:

* * *

Նորընտիրը կը մեկնի առանց ոեւէ առարկութիւն ընելու. երիտասարդ վարդապետ մըն է որ շատ փափաք ունի աշխատելու, գործելու, և որուն ո՛չ մէկ յոգնեցուցիչ պաշտօն յանձնուած է մինչեւ այն օրը:

Եւ երբ իր պաշտօնատեղին կը հասնի, կը տեսնէ որ պաշտօնին լուծը ո՛չ թէ միայն թեթեւ պիտի գայ իր աշխատասիրութեան, այլ տարապայման կերպով ծանր, նոյն իսկ ուսերուն վրայ ճնշելու աստիճան:

Ընդհանուր անկանոնութեան մը կը հանդիպի ամէն բանէ առաջ, խառնակ, գրեթէ անդարմանելի անկանոնութեան մը որուն մէջ եղծուած են տեղւոյն բոլոր թեմական գործերն ու խնդիրները: Եկեղեցին հայ ջոջերուն շահու աղբիւր դարձած, դպրոցները փակուած, դասատուները հեռացած, տղաքը փողոցներուն մէջ և երիկմարդիկը գրեթէ գերի դարձած վաշխառու ջոջերուն ձեռքը: Որը հարիւր ղրուշի փոխարէն հազար ղրուշի մուրհակ տուած է, որը քսանի փոխարէն հարիւր, վերջապէս կատարեալ կողոպուտ մը՝ զոր տեղւոյն տղզ. պաշտօններուն գլուխը գտնուող ջոջերը չեն վարաներ ընելու:

Եւ յետոյ բովանդակ ընդդիմադիր խմբակը այդ ջոջերուն, որ բնականաբար իր շահերուն արգելք եղող Տեղապահի մը «բարի եկար» չպիտի ըսեր, ու ձեռքէն եկածը պիտի ընէր զայն դայթեցնելու համար, որպէս զի նախորդին պէս հատ մըն ալ գտնէ նորէն:

Բայց երիտասարդ վարդապետը յուսահատող մը չէր. աշխատասէր ամէն բանէ առաջ, ու մանաւանդ կամքի և անհատականութեան տէր, բոլոր այդ դժուարութիւններէն չի խրտչիր. ընդհակառակը գործի կը սկսի, խնդրոյ նիւթ վիճակը դարմանել կարենալու համար:

Աւելորդ է ըսել որ դրամը զգալի կը դառնայ առաջին վայրկեանէն. ի՞նչ ընել. անհրաժեշտ տարրն է անիկա և առանց անոր ամէն ջանք յոյս պիտի ցընդի: Վարդապետը կը խորհի թէ տեղւոյն հարուստները՝ որոնք պաշտօնի սկսած օրէն իրեն դէմ դարձած են, չպիտի ուզեն բան մը վճարել. նոյն իսկ իրենց պաշտօնավարութեան հաշիւնին ալ առնոնցմէ ստանալու յոյս չունի: Բայց որովհետեւ անպատճառ բան մը ընել պէտք է, կը դիմէ Պատրիարքարան, կը դիմէ գաւառին այն գաւակներուն՝ որոնք պանդխտութեան մէջ կը գտնուին, ու վերջապէս կը յաջողի գոնէ սկսելու համար անհրաժեշտ եղող գումար մը գոյացնել:

Կամաց կամաց վարժարանները կը բացուին, դասատուներ կը ճարուին ու եկեղեցին կը սկսի կանոնաւոր վիճակ մը ստանալ: Ժողովուրդին ալ երբեմն նպաստ կը տրուի, ու թեմին գործերը այդպիսով չենք շնորհք ճամբու մը մէջ կը մտնեն, շնորհիւ նորընտիր Տեղապահին ջանքերուն ու փութկոտ գործունէութեան:

* * *

Եւ սակայն, ջոջերը հաշտ աչքով չեն նայիր այս ամէնուն. անոնցմէ մէկը մանաւանդ, որ մեծ ազդեցութիւն մը կը բանեցնէ միւսներուն վրայ, կը մտածէ թէ Տեղապահին ներկայութիւնը լաւ ապագայ չի խոստանար իր աւելի կամ նուազ մեղապարտ գործառնութեանց:

Վտանգը մեծ է. վախ կայ որ կորսուին իր բոլոր շահու աղբիւրները: Ու ժողովի կանչելով միւս ջոջերը, կացութիւնը կը պարզէ անոնց. կը ցուցնէ թէ ինչպէս Տեղապահը միշտ թումբ մը պիտի ըլլայ իրենց դէմ, և պիտի արգիլէ կամ արգիլել տայ իրենց ապօրինաւոր արարքները: Եւ որովհետեւ իր շահը միւսներուն ալ շահը ըսել կը, ամէնքն ալ կը համաձայնին իրեն հետ, ու կ'որոշեն Տեղապահը քշել թեմէն դուրս:

Իսկոյն լուսակ վարժապետ մը կը գտնեն, Տեղապահին դէմ ենթադրական բողոքագիր մը մրոտել կու տան անոր, ու քանի մը մէմիտի հետ մէկտեղ գրուածքը կը ղրկեն մեր թերթերէն մէկուն:

Դրամը շատ բան ընել կու տայ: Լրագիրը առանց ո՛ և է քննութեան կը հրատարակէ բողոքագիրը, մէմիտներու թիւին հաւելմատութեամբ զարդարանք մը տալով անոր:

Ամիս մը ետքը հերքում մը կը հասնի, յետոյ նոր բողոքագիր մը և դրամ, յետոյ դարձեալ հերքում, և այդպէսով երեւան կու գայ ամբողջ խնդիր մը՝ որ տակաւ խոշոր հաւեմատութիւններ կը ստանայ:

Բայց հակառակ այդ լրագրական ճառնածութեանց, Տեղապահը ետ չի կենար պայքարէն. տեղին վրայ կը կռուի ջոջերուն հետ, մէկի դէմ տասը կու տայ, և միւս կողմէ ալ կը շարունակէ առաջ տանիլ իր օգտակար գործունէութիւնը, մինչեւ հակառակորդներուն յուսահատութիւն առթելու աստիճան:

* * *

Խնդիրը այդ վիճակին մէջ գտնուած պահուն, առտուան մէկը խորոտիկ կին մը կը ներկայանայ Առաջնորդարան, գրեթէ մութին:

Տեղապահը, հաղիւ անկողնէն ելած, կը հարցնէ թէ ինչո՛ւ եկած է:

—Հոգուդ զուրպան Հայր Սուրբ, կը պատասխանէ կինը՝ իր սեւուլիկ աչուըներուն նայուածքը վարդապետին աչքերուն գամած:

—Բայց ի՞նչ կ'ուզես:

—Թիզի, Հայր Սուրբ, քիզի, սիրոս կ'երի քու սավտայէն: Առանց քիզի օր արեւ չունիմ:

Կ'երեւակայէք անշուշտ թէ խեղճ Տեղապահը ի՞նչ քիթ բերան կ'ընէ այս անսպասելի յայտարարութեան հանդէպ:

Կինը,—ամուսնացած կին մը ինքնին և աղգական ջոջերէն մէկուն,—ծունգի կու գայ անոր առջեւ, կուլայ, կը պաղատի, կրկնելով.

—Հայր Սուրբ, առանց քիզի օր արեւ չունիմ...:

Վերջապէս Տեղապահը կը յաջողի կինը հանդարտեցնել, և իր բրածին բովանդակ անվայելութիւնը պարզելէ ետքը, խրատներով ճամբու կը դնէ զայն:

Բայց հաղիւ Առաջնորդարանին դուռնէն դուրս ելած, կինը կը շրջապատուի բազմաթիւ մարդոցմէ, — մեծ մասամբ ջոջերէ,— և կատարեալ դռռում գոչում մը կը սկսի:

Տեղապահը իրար անցած, պատուհան կը ցատքէ, ու քար կտրած ունկնդիր կ'ելլայ հետեւեալ խօսակցութեան.—

—Թո՛ւ, կը գոռայ ջոջերէն մէկը՝ կնոջ թեւէն բռնած, թո՛ւ երեսիդ. ո՞ւր էիր այս գիշեր:

—Ամի՛ր ըրէք, կը մրմնջէ, ա՛ֆ ըրէք:

—Քեզի համար ներողութիւն չկայ. ո՞ւր էիր այս գիշեր:

—Առաջնորդարանը, կը պատասխանէ կինը կեղծ թոթովումով մը. Հայր Սուրբին քովը:

—Հայր Սուրբին քո՞վը..., կը գոռայ ջոջը՝ կատաղութիւն ձեւացնելով:

Ու խմբուած մարդոց դառնալով կ'աւելցնէ.

—Լսեցի՞ք, Հայր Սուրբին քովն է եղեր այս գիշեր, Հայր Սուրբին քովը...:

—Վա՛յ անամօթ կ'ըսէ մէկը:

—Վա՛յ անպիտան, կ'աւելցնէ ուրիշ մը:

—Սրիկան տեսա՞ր, կը պոռայ երրորդ մը:

Վերջապէս ամէն մարդ ածական մը գտնէ Տեղապահին հասցէին:

Խումբը տակաւ կը ստուարանայ, և շատ չանցած ամէնքն ալ Առաջնորդարան կը խուժեն, փողոցին մէջ թողլով կինը՝ որ իր դերը աւարտած ըլլալով իսկոյն կ'անյայտանայ:

Առաջնորդարանին մէջ նոր տեսարան: Տեղապահը ի զուր կը ջանայ մարդիկը համոզել թէ կինը այն առտուն, գրեթէ տասը վայրկեան առաջ միայն իրեն եկած էր, և թէ ինք գիշերը բնաւ չէ տեսած զայն:

Բայց որո՛ւ կ'ըսէ: Լուտանքները, ածականները նորէն տեղալ կը սկսին, և կը շատնան ա՛յնչափ, որչափ Տեղապահը կ'աշխատի ինքզինքը արդարացնել:

Յաջորդ օրը լուրը կը տարածուի քաղքին մէջ, ու նոյն իրիկունն իսկ Տեղապահը կը պարտաւորուի բեռները կապել:

* * *

Կարծեմ հարկ չկայ աւելցնելու թէ ջոջերուն մէկ խաղն էր այդ կնոջ խնդիրը, —գերագոյն մէջոցը՝ որուն հանդէպ Տեղապահը զինաթափ պիտի ըլլար: Այն սորուութիւն յանձն առած էին. իրենցմէ մէկը իր կինը ժողովուրդին դատապարտութեան նշաւակ ընելու չէր վարանած, պարզապէս փրկելու համար այն ապօրինաւոր շահերը՝ որոնց դէմ Տեղապահը արգելք մը կը հանէր միշտ. Ու կինը, հոլու ծառայ իր ամուսնին, ընդունած էր այդ ամօթալի դերը, գացած էր Առաջնորդարան առտուն միայն, և այնպէս հաւատացուցած էր թէ ամբողջ գիշերը հոն անցուցած է:

Ու ժողովուրդն ալ, որուն մէկ մասը ջոջերը առաջնորդարանին դուռը տարած էին իրը վկայ, միաբերան դատապարտած էր Տեղապահը, ու չպիտի հաւատար անոր անմեղութեան, քանի որ երեւոյթները անոր դէմ էին և միւս կողմէ ալ կինը ամէն բան կը խոստովանէր:

Ահա այսպէս է որ Տեղապահ մը փախցնեն...:

ԱՐԱՄ ԱՆՏՈՆԵԱՆ

ՀԱՅՈՒ ՄԸ ՈԴԻՍԱԿԱՆԸ

ՊԱՂՏԱՏ, 21 օգոստ. 1900

Ս.

Տէր խմբագիր,

Ինկի Քղեցի եմ. տասնըութը տարիէ ի վեր Մուսուլ կը բնակիմ և ընկուզենիի ուռ արտածելով կը զբաղիմ: Այդ ապրանքը Մուսուլի շրջակայից մէջ նուազիլ սկսելով ընկեր մը ճարեցի և անոր գումար մը տալով Պարսկաստան ղրկեցի այնտեղէն ընկուզենի ստանալու համար: Վեց ամիս լուր չառի այդ պատուական ընկերիս վրայ և վերջապէս անուղղակի աղբիւրէ ստուգեցի թէ այդ խղճամիտ պարոնը դրամս իւրացուցած և առեւտուրի սկսած է իր հաշուոյն: Հարկ եղաւ որ խկսյն էֆէնտի մը ճարեմ և Պաղտատ վազեմ ուրկից շոգենաւով կարելի է մինչեւ Պասրա իջնել Տիգրիսի և Շաթ-էլ-Արապի վրայ, և անկէ Պարսից սահմանը մտնել Մահամա քաղաքէն որ Պարսկաստանի առաջին և գլխաւոր կայանն է Շաթ էլ-Արապի վրայ:

Թէեւ խարդախ ընկերոջս ու կորսուած դրամիս գաղափարով ուղեղս լեցուած, կարող չէի ուրիշ բանի վրայ մտածել, բայց ուղեւորութեանս մէջ տեսածներս ու լսածներս ուշադրութիւնս իրենց դարձուցին, և ես սարտ անձին համարեցայ տալաւորութիւններս ի գիր առնել, յուսալով թէ արժան պիտի համարիք ձեր սիւնակներուն մէջ հիւրընկալելու, թէեւ անոնց հրատարակուածը տեսնելուս չատ կը կասկածիմ, զի պիտի երթամ մուսիմ անծանօթ և հեռաւոր երկրի մը անկիւնները:

Քիւֆէ.—Օգոստոսի 19ին շաբաթ օրը, կէս օրէն յետոյ, մեր քէլէքը կանգ առաւ Պաղտատի առջեւ: Քէլէքը թերեւս չեն գիտեր շատեր թէ ինչ է և ինչէ՞ շինուած, ուստի նախ երկու խօսք այդ անդրէրկեղեան լաստաւիայտին նկատմամբ: Պէտք է երեւակայել հինգ կամ վեց կանգուն երկայնութեամբ և ութսուսանդիմէդը տրամագծով յիսունի չափ փայտեր որոնք իրարու վրայ խաչաձեւ դրուած և ամուր կապուած են: Այդպէսով կը կազմուի տեսակ մը վանդակ որ ջուրի վրայ կը կայնի, բայց ծանրութեան տակ չի դիմանար և կը սուզի. ուստի այդ վանդակին տակ կը շարեն քանի մը հարիւր տիկեր ամէնքը փչուած և ամուր գոցուած, որոնք կ'արգիլեն փայտերու սուզիլը: Այդ ձեւով շինուած քէլէքը կրնայ հազարաւոր օխա բեռ և չատ մը ճամբորդներ կրել. միայն զգուշանալու է որ տիկերը ծակելով կամ պատռուելով օդը չպարպուի, եթէ ոչ քէլէքն ալ ուղեւոր ինքզինքին ջուրին յատակը կը գտնեն: Քէլէքը չատ դանդաղ կ'ընթանայ, մանաւանդ ամառը ուր ջուրի հոսանքը գրեթէ ոչինչ է: Իրաւ է որ ունի երկու ահագին թիակներ և փոխառ փոխ թիավարողներ, բայց այդ թիակները քէլէքին ուղղութիւն տալու և այս կամ այն եղերքը քշուելէ արգիլելու համար են միայն:

Օգոստոսի 6ին էր որ մտայ քէլէք և 13 օրէն հասայ Պաղտատ, մինչդեռ ձիով կարելի էր գալ վեց կամ եօթը օրուան մէջ. բայց ձիով փոխադրութեան գինը չատ սուղ է քէլէքի հետ բաղդատելով, ուստի Մուսուլի վաճառականները միշտ այս վերջնոյն կը յանձնեն իրենց ապրանքները: Եւ արդէն քէլէքներու երթեւեկը կազմակերպեալ վարչութիւն եւ ոստանց ունի. ո՛ր վաճառականին ապրանքը կը ստանայ, պատասխանատու կ'ըլլայ զայն հասցնելու ուր որ կ'ուզուի, և կը հասցնէ անվնաս: Մինչեւ Պաղտատ ճանապարհիս վրայ գլխաւոր երկու քաղաքի հանդիպեցայ, Սամառա և Թիքրիթ: Առաջին քաղաքը ցամաք չելայ: Սամառայէն յետոյ տեսանք Թիքրիթը. երկու օր դէպ ի հիւսիս Պաղտատէն փոքրիկ գաւառական քաղաք մը իր խեղճուկ շուկայով, ազատ պանդոկներով և ողորմելի ճաշարաններով ուր գլխաւոր համադամը ուղտի փսչան և գոմէշի գլուխն է. չտեսայ հոն նշանաւոր բան մը ի գիր առնելու արժանի:

Յոբելեան Վեհ. Կաթոլիկոսութեան.—Ինչպէս վերը ըսի, օգոստոսի 19ին հասայ Պաղտատ, այսինքն այնպիսի օր մը ուր օսմանեան լայնածաւալ կայսրութեան ամբողջ ժողովուրդը ուրախութեան տօն կը կատարէր իր Վեհ. Կաթոլիկոսի յոբելեանին ի պատիւ: Թէեւ սաստիկ յոգնած, թէեւ օգոստոսի գժոխային արեւէն բոլորովին եփուած ու խանձուած, որ ջուրի միազաղաղ մակերեւոյթին վրայ ցոլանալով ալ աւելի կ'այրէ կը մրկէ մարդը՝ 48 աստիճան տաքութեան տակ (սխալ չկարդաք, 48 աստիճան հարիւրամասն ջերմաչափով) բայց որչափ ալ չարժելու և քալելու անկարող, չկրցայ ինքզինքս արգիլել մասնակցելէ հանրային ուրախութեանց. հնար չեղաւ որ բանտարկուած մնամ պանդոկին մէջ, և քիչ մը հանգչելէ և իրիկուան ընթրիքս ընելէ յետոյ իմ գետին եղերքը: Արդէն քաղաքը շինուած է անմիջապէս գետին երկու եղերքներուն վրայ և քաղաքին որ մէկ փողոցին հետեւինք ծայրը կը հասնի գետեղը ուր կարգաւ հաստատուած են կառավարական պալատը, զինուորական վարչութիւնը, քաղաքական և զինուորական հիւանդանոցները, պետական վարժարանները, գլխաւոր մզկիթները, և բոլոր օտար հիւպատոսարանները որոնք պատսպարուած են հայ դեղատներով, որովհետեւ օգոստոսի մէջ անչարժ երեւցող գետը ապրիլի մէջ եռթը մէթր կը բարձրանայ և ահաւոր հեղեղ մը կը դառնայ, զոր հարկ է զսպել թումբերով կամ գետափներով, որպէս զի քաղաքը և շրջակայ հողերը չողողէ:

Մուքը կոխել սկսած էր երբ գետին եղերը եկայ. հրաձգներ ամէն կողմէ սկսած էին վառուիլ. ուստի Ֆուտֆ մը վարձեցի, պայմանաւ որ մինչեւ գիշերուան ժամ 3ը գիս պտոյտի գետին վրայ, քաղաքին մէկ ծայրէն մինչեւ միւսը. և ասոր համար վճարեցի մէկ ռուփի, հնդկական արծաթ դրամ մը որ այստեղ շատ կը գործածուի և կարժէ 8 ղրշ. 10 փարա: Ֆուտֆ ինչ է, պիտի ըսէք թերեւս, իրաւ որ շուարած եմ թէ ինչպէս բացատրեմ. Ֆուտֆեն. կլոր նաւակ մըն է, ծառի ճիւղերէ և փխաթէ շինուած և դրսէն կուպրով ծեփուած որպէս զի մէջը ջուր չմտնէ: Մովսէս ժամանակաւ Ֆուտֆեի մէջ գրուած է, երբ Նեփոուած է Նեղոս գետը. բայց հարկաւ անորը փոքր էր. իսկ իմ վարձածս որ այստեղ ընդհանուր է, մէկուկէս մէթրի չափ տրամագիծ ունի: Մեր քահանաներու փակեղը գլխիվայր դարձուցէք, ջուրին երեսը դրէք, բերանը քիչ մը ամփոփեցէք կարասի բերնի պէս, մոքով խոշորցուցէք, և ահա կ'ունենաք կատարեալ Ֆուտֆ մը: Սա ալ յիշեմ թէ այդ քուփիներու մէջ նստարան կամ անոր նըմանող բան մը բնաւ չկայ, ոտքի կայնելն իսկ դժուար է, որովհետեւ յատակը փոս է. բայց ես գէշ արաբերէնովս շատ մը աղաչանքներ ըրի քուփիչին որ միակ թիակով մը աջ ու ձախ փոփոխակի թիավարելով քանի մը ժամ պիտի քաշէր զիս, և չեմ գիտեր ուր տեղէն աթոռակ մը ճարեց ինծի համար, որով հանգիստ գտայ, և մեր պտոյտը սկսաւ:

Ամէնէն առաջ աչքիս զարկաւ գետին աջ եղերքին վրայ հոյակապ ապարանք մը համակ լոյսերու մէջ ողողուած, ուրկից հաճելի նուագներու ձայներ օդը կը թընդացնէին: Հարցուցի և տեղեկացայ թէ այդ ապարանքը կը վերաբերի Վ.սեմ. Փեսազիմ փաշայի, հրամանատար Զ.րդ զօրաբանակի հեծելազօրաց: Հարցուցի նաւավարիս թէ կարելի՞ էր մօտենալ: Բաներ մը պատասխանեց որոնք «այո՛»ի չատ կը նմանէին. և արդէն առանց ուրիշ հրամանի սպասելու զիս այնտեղ եղերելով նշան ըրաւ որ դուրս ելլեմ:

Գետին յանգող սանդուխին վարի ծայրը գտայ ինքզինքս և սկսայ յուշիկ յուշիկ վեր ելլել: Վռնտուելու վախը հարկաւ կար սրտիս մէջ. բայց տուժելը յանձն առի և ելայ վեր. դեռնայարկի չատ մը սենեակներու մէջ բազմաթիւ մարդիկ նստած էին, բայց զգացի որ հանդէսին կեդրոնը աւելի հեռուները պէտք է փնտռել: Երկրորդ սանդուխ մը գտայ և անկից ալ սպրդելով ելայ առաջին յարկին տանիքը, և հոն գտայ ինչ որ կրնայի յուսալ և շիտակը խօսելով քիչ մըն ալ աւելին: Ընդարձակ տանիքի մը մէջտեղը բոլորակ կազմած էին հանգստաւէտ բազմոցներ, մէկ կողմը նստած էին երկու խումբ նըուագածուներ. մէկը Պաղտատի, միւսը Պէրութի, որոնք փոխ առ փոխ կը նուագէին: Իսկ միւս անկիւնը... ա՛խ այն անկիւնը, վառուած և ընդարձակ սեղան մը, լեցուն ամէն տեսակ ըմպելիներով և ամէնէն համադամ աղանդերներով: Ցմտնալ ձեռքէ չէր գար, մօտենալ քիչ մը արկածալից պիտի ըլլար, բայց հաղիւ քանի մը հիւրեր նստած կային

—)(31)(—

ԳՈՐԳ ԲՐԱՏԷԼ

ԴԵՂԻՆ ՄԱՐԳՐԻՏ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ԼՈՐԴ ՌԻՉՄՈՆԴԻ ՄԻԼԻՈՆՆԵՐԸ

Է.

Բաճկոնին գրպանէն ձօ պզտիկ, սիրուն ոքվոլվէր մը գտաւ, որով այդ պահուն շատ գործ կրնար տեսնել իր թշնամիներուն դէմ: Վեց գնդակ, վեց հարուած, ձօի վարպետ նշանառութեամբը վեց թշնամի գետին կը փռէին, մինչդեռ երեք թշնամի կային իր դէմ, ինչ որ մէկ գլխի համար երկու գնդակ ըսել է:

Ձօ էֆընթիը երկու մէթր ետ ետ երթալով անկիւն մը հասաւ և յաղթական բացագանչութիւն մը արձակելով իր զէնքը ճօճեց:

—Հիմա, ըսաւ սուր ձայնով մը, ո՛վ որ շարժի կը զարնեմ, հասկցա՞ք: Գարշելիներ, ասիկա պիտի սորվեցնէ ձեզի թէ Անգլիոյ թագուհիին մէկ հպատակին վրայ ձեռք վերցնելու համարձակութիւնը որ՛քան սուղի պիտի նստի ձեզի:

Ձօի այս կարճ ճառը ազդեցութիւն չգործեց ներկաներուն վրայ: Երկու ծեր Հնդիկները տեղերնուն չէին շարժած, միւնոյն անտարբեր դիրքին մէջ մնացած էին: Հնդիկ տիրոջ աչքերը Ձօի վրայ յառած էին. կուզը կ'ըմբռնէը թէ իր առջեւ ահարկու թշնամի մը ունէր:

Սենեակին մէջ բան մը փոխուած չէր. կրկարաններուն արձակած բոցերը միայն լոյս մը կը սփռէին: Ձօի դիմաց՝ պատին երկայնքը կախուած էր երեւոսէ երկայն, նեղ կողով մը, ուր կը գտնուէր անտարակոյս տարաբաղդ հնդիկ երիտասարդին, Զակայի դիակը: Այն մտածումը թէ այդ դիակը տակաւին տաք էր ու իրմէ երկու քայլ անդին կը գտնուէր, ո՛և է սարսուռ չպատճառեց Ձօի: Ու կը պատրաստուէր իր ճառը վերսկսելու, թէեւ առանց ապահով ըլլալու անոնց անգլիերէն գիտնալուն, երբ Հնդիկ տէրը սկսաւ խօսքը Ձօի ուղղել անգլիերէն լեզուով.

—Իրաւունք չունիք սպառնալու, ըսաւ հանդարտօրէն. հրաման մը կը բաւէ ձեր ձեռքը գտնուած զէնքը գործածելու անկարելիութեան մէջ դնելու համար ձեզ: Եթէ որվոլվէրին ըլթակին ձեռք դպցնէք, բաներնիդ բուսած է. ո՛չ մէկ բան կրնայ մահուրնէ ազատել ձեզ:

—Կեանքս արդէն զոհած եմ, պատասխանեց Ձօ էֆընթիը, բայց ձեր կեանքն ալ իմ ձեռքիս մէջ է: Գալով իմ մահուանս, մեծ օգուտ մը չպիտի պատճառէ ձեզ: Պիտի փնտռեն զիս և պիտի գտնեն մարմինս, և որովհետեւ ուսերուս մէջեւ գտնուած կուզէս ինքնութիւնս երեւան պիտի ելլէ, դուք ալ իբր աւազակներ ու մարդասպաններ պիտի կախուիք: Գիտէ՞ք թէ Անգլիացի հպատակ մը սպաննողը անպատիժ չի մնար երբեք:

—Ատոնք բոլորն ալ անօգուտ խօսքեր են, պատասխանեց ծերունի Հնդիկը, առանց իր հանդարտութիւնը կորսնցնելու: Սակայն պիտի ապացուցանեմ ձեզի թէ ո՛չ մէկ բան կրնայ ազատել ձեզ, եթէ այդպիսի փափագ մը ունենայք:

Այս վերջին բառերը արտասանած պահուն, ձեռքերը տարածեց և կրակարանին բոցը կախարդանքով մարեցաւ կարծես և սենեակը կատարեալ մթութեան մէջ թաղուեցաւ: Միւնոյն ատեն երկաթեայ ձեռք մը Ձօի դաստակը բռնելով ձեռքէն կը խլէր բովոլվէրը: Այս անգամ սքը Ձօ չկրցաւ կատաղութեան մռնչիւն մը զսպել:

—Դուք չունե՛ր էք և պիտի կախուիք, գոչեց սքը Ձօ, չափազանց յուսահատած:

—Ո՞վ պիտի երթայ մեզ բերան տայ, հարցուց ծերուկ Հնդիկը ծաղրական ձայնով մը:

—Ե՛ս, պատասխանեց սքը Ձօ. մինչեւ յետին շունչս պիտի աղաղակեմ, երբ գիս սպաննէք: Է՛հ, ձեր վայրենի երկրին մէջ կարծեցի՞ք ինքզինքիդ... բայց պիտի տեսնէք թէ օ՛րքան սուղի պիտի նստին ձեզ՝ քաղաքակիրթ ազգի մը մէջ ձեր գործած աւազակային արարքները:

—Դո՛ւք, դո՛ւք պիտի բերան տաք մեզ, յարեց ծերուկ Հնդիկը ա՛լ աւելի ծաղրական շեշտով: Շատ պիտի ցաւիք յետոյ. ընդհակառակը դուք պէտք է պաշտպանէք, ապատան տաք մեզ և մինչեւ իսկ ի հարկին մեր փաստաբանը ըլլաք: Եթէ երբեք մենք հոս բերինք ձեզ, շարժաւթը ձեզ սպաննել չէր, ինչ որ շատ դիւրին բան պիտի ըլլար այսպիսի տեղ մը, ուր ո՛չ ոք պիտի դար փնտռել, այլ մեր դաշնակիցը ընել ձեզ, չեմ ըսեր բարեկամը, որովհետեւ բարեկամութիւն ըսուած բանը գոյութիւն չունի ձեր սրտին համար: Առայժմ միւնոյն ատելութիւնը կը սնուցանենք ու միւնոյն նպատակին կը հետապնդենք:

Այս խօսքերուն վրայ խոր սարսափ մը պատեց ձօ էֆընթիի դէմքը:

—Այո՛, կը պատասխանէր ծերուկ Հնդիկը, միւնոյն նպատա՛կը: Դուք հեռաւոր ազգական մը ունիք, որ Ֆրանսայի է և Ռաուլ ու Պլինեաք կը կոչուի: Հնդկաստանի և ուրիշ երկիրներու մէջ բնակած է: Հիմա Բարիզ կը գտնուի: Երկկ տակաւին Լորտ Ռիչմոնտի ապարանքն էր: Դուք կ'ատէք այդ Ֆրանսացին, եւ նոյն իսկ խոշոր գումար մը կու տաք անկից ազատելու համար:

Սքը Ձօ զարմանքէ զարմանք կը զլորէր. այդ Հնդիկին ապշեցուցիչ յստակատեսութիւնը որ այնքան լաւ կը մեկնէր իր սրտին գաղտնիքները, կը չանթահարէր զինքը: Բայց իսկոյն զսպեց իր ահաբեկումը: Ամէն բանէ առաջ Ձօ գործնական ոգի ունէր, ինչ որ չատ անդամ սկեպտականութեան զուգընթաց կ'ըլլայ: Ծերուկ Հնդիկը ճշմարիտ ըսած էր և ինք պէտք չունէր հակառակելու իր զօրաւոր դաշնակիցներուն, ընդհակառակը անոնց հետ միանալու էր: Ու այն ատեն որքան երախտագիտութեան իրաւունք պիտի չահէր գեղանի Կրասի մօտ: Ո՞րքան մեծ պիտի թուէր ինք, թագուկը անոր քով, երբ պատմէր գլխուն եկած փորձանքը:

Ձօ կը լռէր, մարդկային յարգանքի զգացում մը դեռ թոյլ չէր տար իրեն խոստովանիլ թէ ինք ալ Ռաուլի մահուան ջերմ փափաքող մըն է:

—Ուրեմն, հարցուց ծերուկ Հնդիկը, թափանցած աչքերը Ձօի վրայ սեւեռելով, սխալե՞ր եմ:

(Շարունակելի)

ԺԱՄԱԿԱՐ ՎԱՂՎԱ

Վարվառ ցամիայոնաց

ԴՈՒՐԱՆՈՒՄԻ 8. ԺԱՄԱՌ

Ամերիկայի Հարավային Միացյալ Նահանգներ մեր գրած սուսերակիր դշխամոլի ոգեգրությունը, ուստի ինչպես ասացինք, Ֆրանսիայի Ազգային Ժողովի ներսում ամենաշատ ուշադրություն գրավեցին Ֆրանսիայի Գաղութների նախարարի ելույթները։ Նա ասաց, որ Ֆրանսիան ունի 40,000 քառակուսի մղոն տարածություն, որի մեջ ներառված է Ֆրանսիայի Ինդոչինի գաղութը։ Նրա խոսքերով, մի քանի տարի առաջ Ֆրանսիան ունեցել է մի քանի ապստամբություններ, որոնք ճնշվեցին։ Ֆրանսիայի Ազգային Ժողովը հավանություն տվեց նախարարի ելույթին։ Ֆրանսիայի Ազգային Ժողովի նիստերի դահլիճում ներկայացուցիչներ չեն նստում։ Նրանք գրասենյակներ ունեն

ՀԻՆԱԶԻ երկաթուղիին շինութեան ծախքերուն համար զանազան գաւառներէ և անձերէ նորէն 394,459 ղրուշ ղրկուած է նպաստամատոյց յանձնաժողովին։

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆԵՐՈՒ մէկ շաբթուան՝ այսինքն հոկտ. 29էն Նոյեմ. 4՝ շահագործման (1,265 քիլոմէթրի վրայ) արդիւնքն է հետեւեալը։—Ամբողջ հասոյթն է սովորական փոխադրութիւններու համար 274,753.28 ֆր. անցեալ տարուան միեւնոյն շաբաթին մէջ 317,502.27 ֆր. էր, որով այս տարի 42 հազար 743.99 ֆրանք պակաս եղած է։ Զինուորական փոխադրութիւններու համար որոնք ապառիկ կը կատարուին, 276.02 ֆր. նախորդ տարուան միեւնոյն շաբաթին մէջ 283.18էր, որով այս տարի 7,16 ֆր. պակաս է։ Նաև 10,931.76 ֆր. իսկ անցեալ տարի 1,965,68. ֆր. այսինքն 8,866.08 աւելի։ Հոկտ. 29էն առաջ եղած շաբաթներու սովորական փոխադրութեանց ամբողջ հասոյթն է 7,729,688.13 ֆր. մինչդեռ անցեալ տարի նոյն միջոցին 8,983,154.72 էր, որով այս տարի 253,466.59 պակաս է։ Զինուորական փոխադրութիւնները կը կազմեն 12,060.81 ֆր. իսկ անցեալ տարի էին 227,053.55 ֆր. որով 214,992.74 ֆր. պակաս է այս տարի։ Նաև 99,798.28 ֆր. փոխանակ 39,114.22ի որով 60.684.06ի յաւելում մը կայ։ Ցուռնաբ 1էն ի վեր սովորական փոխադրութեանց հասոյթն է 8,004,441,41 ֆր. նախորդ տարին եղած էր 8,300,659,99 ֆր. որով այս տարի 296,215.58 պակաս է։ Սովորական ու զինուորական փոխադրութեանց ամբողջ հասոյթն է 8,127,508.28 ֆր. անցեալ տարի էր 8,569,073.62, որով այս տարի 441,565.34 ֆր. պակաս է։ Իւրաքանչիւր քիլոմէթրի հաշուով հասոյթի գումարն է 7,613.93 ֆր. իսկ անցեալ տարի 8,027.59 էր, ըսել է թէ այս տարի 413,66 ֆր. պակաս է։

ԵԳԻՊՏՈՍԷՆ ԼՈՒՐԵՐ.— Աղեքսանդրիոյ գերմանական փողոցին մէջ փլուզումներ կատարուած միջոցին ջրուղի մը և հին փողոց մը երեւան հանուեր են։ Գերմանացի երկու հնագէտներ այցելեր են այդ տեղը։

—Եգիպտոսի մէջ այս տարի 4000 ֆէլտրան տեղի վրայ ճակընդեղ մշակուած և լաւ արդիւնք տուած է, մանաւանդ Խտիվին կալուածներուն մէջ։

—Սուանին կուսակալը որոշեց ձրի հաց տալ այն պաշտօնեաներուն որոնք հինգ ռսկիէն աւելի ամսաթոշակ չեն ստանար։ Նաև նաւաստաններու գործաւորներուն, Նեղոսի նաւավարներուն եւ սպասաւորներուն։

—Գահիրէէն կը գրեն Նոյեմ. 6 թուականով.— Բնիկ կին մը որ ամէն օր կ'երթար աշխատիլ Ապտէլմաքսուտ էֆ.ի տունը՝ Պակալա փողոցին մէջ, երէկ սովորական ժամուն գոց գտաւ տանը դուռը։ Շատ զարկաւ, բայց պատասխան չստացաւ։ Վերջապէս դրացիներուն իմաց տալով դուռը բացուեցաւ. սոսկալի տեսարան մը պարզուեցաւ հոն փութացողներուն աչքին առջեւ։ Անդամատին մէջ տանը սպասուհին արիւնաթաթաւ պառկած էր՝ դաշոյնի քանի մը հարուածներով զարնուած. քիչ մը անդին տան տիրուհին դիակը կար՝ նոյնպէս դաշոյնով զարնուած. Նաեւ սեւամորթ սպասուհի մը որուն գլուխը բացուած էր կացինի հարուածով մը։ Ոստիկանութիւնը քննութիւն կը կատարէ։

—Բորտոֆանի կառավարիչ Մահոն պէյ որ Թանսվալի մէջ Մէյթքինկը աղատող անգլիական զինուորներուն կը հրամայէր, քիչ ատենէն Բորտոֆան պիտի դառնայ։

ՐՈՒՄԷԼԻԻ նահանգներուն բոլոր վարժարաններու դասաւանդութիւնները և մատակարարութիւնը քննելու համար կայս. Իրատէ մը հրամայեց երեք քննիչներ կարգել։ Ատոնց մէկը պիտի երթայ Էտրիրնէի ու Սէլանիկի նահանգները, երկրորդը՝ Եանիա ու Շքոտրա և երրորդը Գոսովա ու Մանաստիր։

ՊԱՏՈՒԱՍՏԸ.—Զեռնհաս պաշտօնարանը որոշեց պատուաստի յատուկ տեղեր հաստատել հիմակուհիմա միայն Պիթլիսի, Երզրումի, Մանասթիրի, Պարայի և Սուրիոյ նահանգներուն կեդրոններուն մէջ՝ յառաջիկային ուրիշ նահանգներու մէջ ալ հաստատելու պայմանով։ Այդ տեղերուն համար նոր շէնքեր պիտի կառուցուին որոնց շինութեան և մատակարարութեանը համար ըլալիք տեւական ծախքերը պիտի հոգացուին նոյն նահանգներու թաղապետութեանց կողմէ հաւասարաբար՝ մէկը միւսին բացը դոցելու եղանակով։

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ և թղթատարական վերատեսչութիւնը երէկ սկսաւ փոխադրուիլ Սողուք Չէշմէի բիւրտիէ վարժարանը, ուր առժամարար պիտի մնայ, մինչեւ որ կառուցուի նոր շէնքը Խսկի Զապթիէի գետնին վրայ։ Վարժարանն ալ անասնաբուժական վարժարանը փոխադրուած է։

ՀԱՃԻ ՏԱՎՈՒՏԻ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐԸ.— Ինչպէս ծանուցուեցաւ, Վեհ. Սուլթանը խմանալով որ Հաճի Տաւուտ Փաքուհ Ընկերութեան շոգենաւերուն պաշտօնեաները գէշ կը վարուին օսմ. զինուորներու ու օսմ. հպատակներու հետ և ուղեւորներու շատին գոյքերը եւայլն կը գողցուին, հրամայեց դատաստանի ենթարկել այդ Ընկերութիւնը։ Կայս. այդ Իրատէն հաղորդուեցաւ դատական նախարարութեան որ հարկ եղած հրահանգը տուաւ Այտընի նահանգին դատական պաշտօնեաներուն։

ՏԷՏԷ ԱՂԱՃ-ՍԻԼԱՆԻԿի երկաթուղիի գիծին զանազան մասերը, անձրեւներու հետեւանքով վնասուած ըլալով, Սէլանիկի կառավարութիւն

ՏՈՔԹԷՕՐ Ե. ԱՐԱՊԵԱՆ
Մանօր ատամնաբոյժ Բարիզի
Ի ՍԻՊԷՔ տը Բէրա, Թիւ 1

Ամէն օր կընդունի ժամը 4էն 10 (Լ. Թ.)։ Բշ. և Ուրբ. կէս օրէն առաջ Սիրքէճի դեղարան Նալբան։ Կիրակի օրերը ժամադրութեամբ։

Աղքատաց ձրի 490

ՈՒՄՈՒՐՃԱՅԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆԸ

Ումուրճայի Գործարանը որ Գրուսէլի Արուեստահանդէսէն չքաղրամ առացած է, չուզեր իր անարատ ու լաւ արտադրութեանց համար քիչ ատենուան մէջ ստացած վարկը ուրիշ գործարաններու պէս ճշմարտութեան հակառակող յայտարարութիւններով հրապկել. միայն սա լուրջ ճշմարտութիւնը կը ներկայացնէ նոյն որ հոգածու իրենց առողջութեանը։

«Ստորագրեալներս կը յայտարարենք թէ ուշադրութեամբ քննած ենք Ումուրճայի ազարակին գործարանին արտադրութիւնները որոնք 1897ին Գրուսէլի Արուեստահանդէսին չքաղրամին արժանացած են։ Արդարև գործարաններու մէջ քանի արտադրութիւնները միայն նթէ քննուին, արդիւնքը չատ սահմանափակ կ'ելլայ. բայց նկատողութեան առնելով Հանրային Գարտքի վարչութեան ծանուցագիրները թէ Ումուրճայի Գործարանին արտադրութիւնները անարատ գինիներէ չինուած են, նաև նկատողութեան առնելով այն պարագան թէ նոյն վարչութիւնը լուրջ ձեռնարկներ կ'ընէ իր հասոյթները ապահովցնելու համար, կը հաստատենք թէ նոյն Գործարանին բոլոր արտադրութիւնները անարատ գինիէ չինուած են. հետևաբար տուիչք ներկայ վկայականը։

Վահ. Սուլթանեան քիմիագէտներէն
Գոնկոկմի, Սինկրոս ու Տոքթ. Մանճի

Այդ արտադրութիւնները անարատ ըլլալուն համար գինուորական հիւանդանոցներու մէջ կը գործածուին։

Վաճառուած տեղերը.— Ընդհանուր կրպեռնատեղի Ղալաթիա Բարանթինա փողոց թիւ 4, Եվտրիոս էֆ. Թուրաճոլու և Գոլիս Հասըր Իսկէլէսի Նիքոլաքի էֆ. Կէվէնեթոլու։ Դիւրութեան համար մեծ ու փոքր ամաններու մէջ ալ կը ծախուին։ Օղիներուն գին է օխան 10 դրշ. 7 ու 5 տարուան գոնեաքներուն 13. 9 ու 6 տարուան գիններուն՝ 3։ Կը ծախուին նաև Գոլիս կամուրջին գլուխը Սուրէյեան վաճառատունը, Լանկա, Թուլումպա մէյտան ձեթավաճառ Բիրեաքօի վաճառատունը գին 4 դրշ.։ Սէրքէճի Հանրային Գարտքի վարչութեան նախկին շէնքին մօտ՝ Միլաս։ Հասըր Իսկէլէսի ծըխախոտի մաքսատան մօտ՝ Զիրոնկէլոս։ Գոլիս Պալըք Բազար Բէյնիրճի փողոց՝ Սորկի Բասքալիտիս։ Ղալաթիա՝ Քոքէրբաշիով Ընկերութեան վաճառատունը։ Ղալաթիա Մանոգէգլար՝ Քոսքի Մէրք, Խարանճը փողոց՝ Մէխալաքի Թէրիտի ու Քիւրէքճիլէր՝ Եանի Փոթրուլը։ Բերա Մեծ Փողոց Անատոլու խան Գառնիկ Սիմոնեան և Շէյլի Օսման Պէյ քաղինոյին հանդէպ Բէրիքլի Վալիատի։ Նաև բոլոր նպարավաճառներու, դեղարաններու, հանրային պարտէզներու մէջ և Վոսփորի ամէն կողմերը։

ՀԻՆ ԳԻՆԻ երեսունրուբ տարուան, բժիշկներու կողմէ յանձնարարուած նոր ապաքինածներու և անարիւնութիւն ունեցողներու։ Դիմել Օրթաքիւղ, Հանգուցեալ մուխթար Ցակոբ ազայի առանը։

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈՓԵՆԱՒԱՏԻՆ
Սոր ոթէլ Բէյօ-ուլու էյ Բուրն Լիվերբուլ և Ամերիկա գնա-

Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս
Իգէրնիա	18900	Միլվանիա	5598
Սարմանիա	18900	Համբանիա	4841
Լուբանիա	12952	Պէրլա	8229
Քամբանիա	12950	Բավիա	2945
Սուլթանիա	8845	Թիրրիա	2938
Ումբրիա	8128	Սիրրիա	2835
Էթրուրիա	8120	Սամարիա	2358
Սերվիա	7392	Ալբերտ	2181
Ուրանիա	7289	Շեֆպսրլգ	1614

Դիմել առ ՅՈՒԼԻ և ՍԻԷԼԷՐ
Joly et Seager
Մէյմանէքի խան, Քիւ 6, 7, 8, Ղալաթիա, Բարա Մուսթաֆա փողոց։ 255

ՄՈՍ
ՇՈՓԵՆԱՒԱՏԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվերբուլ, Գլասգով, Մէնչեսթէր և Մաս Սոմի Քոմբինասիոն

Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս
Բամբէրա	3000	Թիրա	2500
Էնարա	3000	Նէքէմիա	2400
Թէյսան	3000	Օսարիա	2250
Քանոբուս	3000	Բէրա	2250
Նարա	3000	Մէքնար	2000
Օսմանլի	3000	Եաորքնի	1500
Մարմարիա	2500	Գրէյն	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ.
Ուլբիլ խան
ՃԷՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
194 31, Ճէյմս Սգրէգ Լիվրբուլ

ՍԻՆԿԷՐ
ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ — ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ
Ժ. ՆԱՅՏԼԻՆԿԷՐ

Սինկէրի կարի մեքենաները գուստ անգլ. պողպատեայ տոկունութեամբ այն քան գնահատուած են որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են, և բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէրի Ընկերութիւնը ցարդ 400է աւելի պատուոյ վկայական և շքադրամ ստացած է բոլոր յուցահանդէսներու մէջ։

Արեւելքի մէջ Սինկէրի մեքենաներուն միակ ներկայացուցիչն է Մ. Ժ. Նայտլինկէր, որ բովանդակ Թուրքիոյ մէջ մասնաճիւղեր հաստատած է։

Սինկէրի մեքենաները կը վաճառուին՝ ԲԵՐԱ, Շիտակ ճամբայ, Ղալաթա Սէրայի դիմաց։

ՂԱԼԱԹԱ Սինկէր Խան, Թիւնէլին ետեւ. Բրամվայի կայարանին դիմաց.

ՍՏԱՄԲՈՒԼ Սուլթան Համամ Թիւ 2. Սուլթան Պայազիտ Թրամվէյի Սթասիոնին դիմաց Թիւ 13։

ՄԻՇԷԼ ԹԻՖԼԻԶԵԱՆ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՎԻՐԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԵՒ ԱԿՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԳՈՐԾԻՔՆԵՐՈՒ
Ղալաթիա, Վօյվօտա Պանականոցին կից թիւ 91

Վաճառատանս մէջ ամէն տեսակ ակնաբուժական և վիրաբուժական գործիքներ կը վաճառուին ՄԵԾԱՌԱՆԱԿ և ՓՈՔՐԱՌԱՆԱԿ։ Կակուղ և կարծր լաստիկէ (քաուչուկ) առարկաներ, ամուսնական կապիչներ (գասգ պաղը), տեսակ տեսակ գրիչներ (ցիրինկա), էլեքտրական մեքենաներ, լերմաչափներ, հեռադիտակներ, խոշորացոյցներ, մանրադիտակներ (միքրոսքոպ), փոքր և մեծ մանրադիտի ապակիներ, նորատեսակ ոսկի և այլն ակնոցներ կը գտնուին վաճառատունս մէջ։ Գիները չատ ժամանակ։ Ցանկերը չատ գոհ պիտի մնան։

ՎԷՆԱՆ ՖՕՅԱՃԵԱՆ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՎԻՐԱԲԺԵՆ. ԵՒ ԱԿՆԱԲԺԵՆ. ԳՈՐԾԻՔՆԵՐՈՒ
Կ. Գոլիս, Պանկ Դաբու, Ճէյլալ Պէյ խանի ետեւ, թիւ 1.
Ջիգsեk Մէյքէ մաղազասը

Ֆերրիչեալ վաճառատան մէջ ակնաբուժական և միրաբուժական ամէն տեսակ գործիքներ ՄԵԾԱՌԱՆԱԿ և ՓՈՔՐԱՌԱՆԱԿ կը վաճառուին։ Ամէն տեսակ կակուղ և կարծր լաստիկէ (քաուչուկ) առարկաներ, ամուսնական կապիչներ (գասգ պաղը), տեսակ տեսակ գրիչներ (ցիրինկա), էլեքտրական մեքենաներ, լերմաչափներ, հեռադիտակներ, խոշորացոյցներ, մանրադիտներ (միքրոսքոպ) փոքր և մեծ մանրադիտի ապակիներ, նոր տեսակ ոսկի և այլն ակնոցներ կը գտնուին վաճառատունս մէջ։ Գիները խիստ ածան։

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈՓԵՆԱՒԱՏ
Ընդարձակ Հրլի, Կ. Գոլոյ և Օսմանլի

Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս
Ալպանս	1069	Գոմս	1497	Գոզ	1011	Մայմս	724	Ռօզարիս	186
Ալէքթօ	3607	Գօնկօ	2906	Գրօտնս	1695	Մարէնկօ	2273	Սարֆօ	1118
Անեէլս	1541	Գարսս	895	Հիրս	775	Մարդէլլս	3709	Ցիբրս	1735
Արիօսգս	2377	Տիտս	4311	Հիտալկս	1581	Միրաստս	3557	Սիլվիս	1193
Գասանս	1822	Տօսիիս	937	Հինատ.	3720	Միլս	1057	Սրէրս	1200
Գօրօտին	1264	Տուրս	2353	Հօրատիս	3600	Մանդէպլլս	1785	Տասսս	1323
Գրանս	1076	Տրաքս	1713	Հումպէր	595	Մուրիլլս	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Գրիլնս	841	Տինամս	504	Իակս	2354	Նէրս	1083	Քօքիս	3327
Գրֆիտլս	4431	Էպրս	2464	Խոտոն	5540	Օձիս	4100	Քոլէտս	1470
Դէյրս	1671	Էլտօրատս	1520	Ձիւնս	1080	Օնենարիս	4086	Քօրբիտս	487
Դալիբրս	1337	Էրտագս	1841	Քէնս	1058	Օրլանտս	1535	Ուրպին	2429
Դամէս	1244	Տիտս	954	Քօլբին	2307	Բալէրմս	1637	Վասրս	1914
Դաքս	1084	Տինկանտ	1328	Քոմնս	1700	Բօյս	510	Վօրս	1289
Զիրակս	2729	Ֆլամինկս	849	Էս	1053	Բիալթս	2229	Վօրմուրնս	2396
Սիսէրս	1834	Ֆրանսիսքս	4582	Էլբանգս	2272	Ռինալտս	1683	Տէտս	1850
Գլիս	2697	Ֆալիլէս	3060	Լիվօրնս	1843	Ռոլլս	1613	Զէրս	1200
Գօլօրատս	4235	Կիլանս	1243	Լօրէնցս	3191	Ռամէս	1789		

Տուրս չոգենաւը, նաւապետ Նիլ, ընդհանուր վաճառքով Հրլէն հոս հասած է։

Քասթէլլս չոգենաւը, նաւապետ Կրէյամ, ընդհանուր վաճառքով Հրլէն հոս կը սպասուի ամսոյս 15ին։

Դիմել առ գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՆՑ ՐԻԶՕ
Թիւ 23—24, Ֆիւսիւք Միրզէ խան, Ղալաթիա 377

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852
Տ՞Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ—ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396
(Եանգի զարեջրատան վրայի յարկը, ճիւղ Զըպուֆեանց դէմը)

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենասաստիկ ցաւած ակռաները մէկ անգամէն կը լեցնեն. ցաւով դիմելու եւ բուժուած վերադառնալու պայմանաւ։

Նորահնար եղանակաւ, նուրբ, ճաշակաւոր և դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար և նման բնականի, դէմի ձեւաւորութիւն ըստ տարիքի, ծամողութիւն եւ ազատ արտասանութիւն երաշխաւորեալ։

Բերնի հիւանդութիւնք կատարելապէս կը բուժուին ինչպէս նաեւ թմրեցուցիչ դեղերու և ամենակատարելագործեալ ոչցաններու միջոցաւ, առանց ցաւի առաջնահանութիւն։

Ե. Գ. Զմեռները կիրակի օրերն ալ (միայն կէս օր) ինչպէս նաև ամէն օր (միայն կէս գիշեր) հիւանդ կ'ընդունին։

Ծանօթ.—Գոյսոյ կողմը մասնաճիւղ ՋՈՒՆԻՆԳ !! 197

Ա Ա Ն Ք Ա Ք
ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ ԱՄԷՆԷՆ ՀԻՆ, ՀԱՄԲԱՒԱՅՈՐ ԵՒ ՏԵՐԱԾՈՒԱԾ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆը

Երաշխաւորութեան գումար 143 միլիոն։ — 1871էն մինչեւ 1897 վերջաւորեալ գումար 320 միլիոն։

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Գ. Կոմս Իսմայել Զիլի, կայս. և Թագ. մասնաւոր խորհրդական, Նախագահ
» Թեոֆիլ Հօթօս, Դեր-Նախագահ.
» Ժոզէֆ Հօթօս, կայս. և Թագ. մասնաւոր խորհրդական.
» Գեորգեն Նաքօ, » » » » »
» Անթուան Բրօքէշ մ'Օսթէն.
Թէոտոր Բօնֆէն
Ժան տը Վէնինկ-Ինկէհան
Կառավարութեան Բէմխէր
Գ. Ժան Միհէր, կայս. և Թագ. Նախարարական խորհրդական
Ընդհանուր գործակալ. ԼԻՈՆԵԼ ՖՕՆՏԻ
ՏՆՕՐԵՆՈՒԹԻՒՆ. Բերա, Թիւնէլի հրապարակը, Սորթօղլուի առուն։
ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՀԱՄԱՐ 202

EMULSION SCOTT
ՍԿՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ

Գործարանին նշանը

միակ միջոցն է որով կարելի ըլլայ խմել ձկան իւղն և իրոֆոսֆիթը։ Խիստ հաճելի է ճաշակելու և մարսողութեան կ'օգնէ։ Աշխարհի բոլոր բժիշկները ՍԿՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ կը յանձնարարեն բուժելու համար

ՀԻՒԾԱԽՏԸ, ԽՈՑԸ (սրրաճ),
ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԻՒՆԸ, ԹԻԼԻՐՈՒՄԸ,
ՄԱՆԿԱՆՑ ՈՍԿՐԱԹՆԵԿՈՒԹԻՒՆԸ,
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՎԱՏՈՒԺՈՒԹԻՒՆԸ,
ԹՈՓԻ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆԸ, ՀՈՂԸ,
ՀԱՐԲՈՒԹԸ, ՆԻՀԱՐՈՒԹԻՒՆԸ
և ՄԱՆԿԱՆՑ ՎՐԱՑ ՅԱՐԶԱԿՈՂ
ԲՈԼՈՐ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ։

Կը ծախուի բոլոր դեղագործներուն և դեղավաճառներուն քով։

Գործակատարք ի Կ. Գոլիս, ՀԱՄՄԷՐ ԵՒ ՀԱՒԻԼ 531

ՈՑԺԻ ՇՇՄԱՐԻՏ ՕՇԱՐԱԿ

Բարիկի առաջնակարգ բժիշկներէն Տօքթ. Լօռան տիւ Պօա կը գրէ. «Բազմաթիւ հիւանդներու վրայ ըրած յաջող փորձերս զիս համոզեցին որ, ԷԼԻՔՍԻՐ ՄՏԻՆ յոգնած ու տկարացած անդամները զօրացնելով երիտասարդական ոյժ և թարմ կեանք կը պարգեւէ մարդոյն։ Նախ արիւնը կը մաքրէ, կը զօրացնէ ու աստիճանաբար կը բուժէ տկարութիւնը, մէջքի և ողնայարի ցաւերու ցաւերը, վատուժութիւնն ու անբուժելի հոգակուած ԱՆԿԱՐՈՂՈՒԹԻՒՆԸ։ Մենդական գործարաններու յաւուկ ապդու դեղերովը ծանօթ Բրոնֆ. Միոթի պատրաստած այս ԷԼԻՔՍԻՐ ՄՏԻՆ կազդուրիչ, գրգռիչ և մարսեցուցիչ է։ Լալով, ծերեր, ապաքինողներ և գերծումներու պատճառով անկարողացած անձեր անհրաժեշտ է որ փութան օգտուիլ այս քաղցրակամ կրսերին ապշեցուցիչ յատկութիւններէն։ Ծախուի Գասապեանի, Թիւլիւբանի, Մէշիքիի, Վօնտեցիանոսի դեղարաններու ու մթերանոցներուն մէջ։
527 40—52

ՖԻԵՏ. ԼԷՃԼԱՑՑ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈՓԵՆԱՒԱՏԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվերբուլ և Ամերիկայի գիծ

Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս
Վիրջորիան	10500	Ցլավիան	3500
Գոմէնեան	10500	Էմիրէրին	3500
Ֆէսորիան	10500	Ադրիատիք	3000
Լանքասդրիան	9000	Այմէրիան	2500
Ցիլատէլֆիա	9000	Ադրիան	3500
Գոլօմպիան	8000	Աթէնեան	2500
Ձօրտանիան	8000	Անտալուզիան	2500
Գոսդոնիան	8000	Ալգաշիրն	2500
Ֆիրտինիան	8000	Լէսպիան	2000
Ցալէրնիան	3700	Մինեօ	900
Վավմնիան	3700	Օբորգօ	900
Ցլամինիան	3700	Լիսպոն	900
Ցապիան	3500		

Ապրանքի տէրերէն կը խնդրուի իրենց ապրանքն այլուր փոխադրելու կամ դուրս թողլ մաքսատուն հանելու համար իրենց հրաւանագը ղրկել չորեքշաբթի ժամը նուազէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմեն ԵՏՎԱՐ ԼԱՆՏՈՒՆԻ
Ղալաթիա, քարափին վրայ հին տեղը մաքսատան
800

COMP RUSSE
NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈՓԵՆԱՒԱՏԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Շաբաթաւան երթեւեկութիւն

Հ. 31 13 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի
Հ. 1 14 Իզմիր, Բիրէ, Աղերսանդրիա ժամը 10ին միջօրէին առաջ (հարաւային ճանապարհներ, Թրապոնա և Ֆա. Պէյրութ եւ Գազա)
Ե. 2 15 Օտէսա ժամը 6ին միջօրէէն առաջ
» 2 15 Ինէպոլու, Սինոպ, Սամսուն, Օռնա Կիրասոն, Տրապիզոն, Ռիզէ և Սուրմ ժամը 4ին յետ միջօրէի։
Շաբ. 3 16 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի։ 527

Աղտնատեր ԶԱՐԵՀ ԵՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ՕՍՄ. ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ
Երթեւեկութիւն կատարեալ 1900 Նոյեմբ. 1 (Ն. Տ.) ճինգշաբթիէն սկսեալ

ԷՍԿԻ—ՇԷՀԻՐ ԴՈՆԵԱՑԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառ. Թ. 224 խառն Առտ.		ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴՐՕՂ Կառ. Թ. 223 խառն Իրկն.
Ժ.	Վ.		Ժ. Վ.
12	—	մկն. Էսկի-Շէհիր ժմ.	3 —
12	43	» Կեօքսէ քըսըք »	2 20
1	41	» Սապանճը բունար »	1 38
2	34	» Ալաեունտ »	12 40
3	17	» Զէքիրլեր »	11 55
4	18	» Տէօյեր »	11 8
4	47	» Իհսանիյէ »	10 24
5	11	» Համամ »	9 56
5	21	» Կապլիկէօլ համամ »	9 47
6	13	» Աֆիոն Գարա Հիսար »	9 15
6	48	» Գէօյիւք Զօպանլար »	8 22
7	41	» Զայ »	7 34
8	27	» Իսչագլու »	6 44
8	51	» Եասիսան »	6 19
9	20	» Ագ չէհիր »	5 57
9	52	» Ազարի քէօյ »	5 19
10	34	» Զավուշճը քէօյ »	4 37
11	12	» Իլգին »	4 5
11	59	» Գաստրն-Խանը »	3 13
12	48	» Սէրայ-ինի »	2 31
1	20	» Մէյտան »	1 53
2	22	» Բունար-Պաշը »	12 48
3	—	ժմ. Գոնեա մկն.	12 —
Իրկն.			առտ.

ԷՍԿԻ ՇԷՀԻՐԷՆ ԷՆԿԻՒՐԻԻՒ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառ. Թ. 124 խառն Առտ.		ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴՐՕՂ Կառ. Թ. 123 խառն Իրկն.
Ժ.	Վ.		Ժ. Վ.
1	—	մկն. Էսկի Շէհիր ժմ.	12 41
1	49	» Ագ Պունար »	11 54
2	35	» Ալբիւ Քէօյ »	11 16
3	23	» Պէյլիք Ալաուր »	10 20
4	38	» Սարիքէօյ »	9 13
5	35	» Գիլէր »	8 8
6	20	» Սասիկեր »	7 23
7	—	» Պէյլիք Քէօփրու »	6 51
7	55	» Բօլաքլի »	5 59
9	17	» Մալի Քէօյ »	4 25
10	19	» Սէնճան Քէօյ »	3 10
11	12	ժմ. Ինկիւրիւ մկն.	2 15
Իրկն.			առտ.

ՀԱՄԻՏԻԼ—ԱՏԱ-ԲԱԶԱՐ

ԵՐԹ Կառ. Թ. 422 խառն Իրկն.		ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴՐՕՂ Կառ. Թ. 421 խառն Առտ.		Կառ. Թ. 423 խառն Առտ.	
Ժ.	Վ.		Ժ.	Վ.	Ժ.	Վ.
6	30		8	—	մկն. Համիտիէ ժմ.	5 42	7 12
6	48		8	18	ժմ. Ատա-Բազար մկն.	6 —	7 30

ԱԼԱԵՈՒՆՏԷՆ ՔԷՕՓԱՀԵՌ

ԵՐԹ Կառ. Թ. 328 խառն Առտ.		ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴԱՐՁ Կառ. Թ. 327 խառն Առտ.		Կառ. Թ. 329 խառն Իրկն.	
Ժ.	Վ.		Ժ.	Վ.	Ժ.	Վ.
2	45	մկն. Ալաեունտ ժմ.	1	45	11	55
3	5	ժմ. Քէօփահեռ մկն.	2	5	12	15